

Blank en zwart in grimmige sfeer van lome banjo's

Theater Blackface, door Orkater. Idee, tekst, regie: Vincent van Warmerdam, Michel Sluysmans. Muziek: Vincent van Warmerdam. 19/3 Stadsschouwburg, A'dam. Tour t/m 30/5; orkater.nl.

DOOR ANNERIEK DE JONG

„Oh Lord, help me!”, zingt een vrouw. Terwijl zij op haar knieën valt, prijst een man een middel tegen alle kwalen aan. Het zal haar, belooft hij, wonderwel genezen.

Blackface, de nieuwe muziektheatervoorstelling van Orkater, lijkt op een comeback van de ouderwetse *medicine show*. Daarmee probeerden rondtrekkende gezelschappen uit het Amerika van de negentiende eeuw dansend en schmierend een medicijn te slijten. Een frisse show brengt het gezelschap niet. Sommigen houden een zwart masker voor, anderen dragen zwarte schmink. Platvloers spelen zij 'nikkers'.

Het heeft echt bestaan, het theater waarin blanken zwarten te kijk zetten. Vaak was 'blackface' onderdeel van een *medicine show*. Altijd gebruikten de blanken het spel als uitlaatklep voor haat en angst.

Vincent van Warmerdam en Michel Sluysmans bedachten *Blackface* samen. Van Warmerdam, bekend van de Orkater-topper *Wie vermoordde Mary Rogers?*, componeerde de muziek. Banjo's, fiedels en harmonica's roepen de sfeer op van lome zomers in het zuiden. Blues en gospels vermengen zich met country: in de muziek vermengen de rassen zich pijnloos.

Erbuiten, maken we uit het verhaal van Orkater op, is het tussen zwarten en blanken een hopeloze

zaak. Geïnspireerd door John Updikes boek *Brazil* ontvouwt zich een liefdesgeschiedenis. De blanke Isabel valt op de zwarte Tristao. Maar Isabels vader heeft een andere man voor haar. Een gladdelanke, natuurlijk. Als pa de interracial romance ontdekt, moet het jonge stel vluchten. Videobeelden van Ku Klux Klan-puntmutsen geven de ernst van de bedreiging aan. Tristao moet hangen – maar dan maakt het wondermiddel uit de *medicine show* zijn huid lelieblank. Helaas zonder happy end.

Intussen loopt de voorstelling in-de-voorstelling uit de hand. Voert het rondtrekkende gezelschap eerst nog socvercin het drama van Isabel en Tristao op, later weet niemand meer wat bij de show hoort en wat niet. Dat heeft een vervreemdend, grappig effect.

Het zou overdreven zijn om te beweren dat *Blackface* beklemmt. De afstand tussen publiek en performers blijft daarvoor te groot. De vorm domineert de inhoud. Toch is *Blackface* juist door dat vormexperiment interessant genoeg. En door de intense muziek.

Maud Dolman (Isabel) en Lies Visschedijk (vaders lief) zingen met goed getrainde stemmen. Porgy Franssen (verteller, vader en nog veel meer) haalt loepzuivere hoge noten. Franssen heeft zich, via *Colloidi's Waanzin*, *De Nietsfabriek* en *De Formidabele Yankee*, ontwikkeld tot een uitmuntend muziektheateracteur. In *Blackface* is hij boosaardig, geestig, wendbaar, snel en grillig. De jongere spelers trekken zich aan hem op. Zo muetteert hij van een bekrompen blanke vader in een stevige toneelvader die de boel bij elkaar houdt.